

DEGEȚICA

A fost odată o femeie care voia și ea să aibă un copilăș, dar nu știa de unde să-l ia. Atunci s-a dus la o babă vrăjitoare și i-a spus:

— Uite, aș vrea și eu să am un copilăș, nu poți să-mi spui cum să fac ca să-l gădesc?

— Cum să nu! a răspuns baba. Uite-aici un bob de orz: da' să știi că nu-i orz de-acela care crește pe ogoare și pe care-l dai la găini de mâncare; ia-l și pune-l într-un vas de flori și ai să vezi ce iese.

— Mulțumesc, mătușă – a spus femeia și i-a dat babei cinci bănuți; apoi s-a dus acasă, a sădit bobul de orz și îndată a răsarit o floare mare și frumoasă. Ai fi zis că-i o lalea, dar petalele stăteau strânse parcă ar fi fost numai îmbobocită.

— Ce floare drăgălașă! a spus femeia și a sărutat petalele roșii și galbene și, cum le-a sărutat, floarea s-a și deschis pocnind. Era chiar o lalea ca toate lalelele, numai că drept în mijlocul ei ședea pe pistilul verde o fetiță mititică de tot, gîngășă și drăgălașă. Cum nu era mai mare de un deget, i-au spus Degețica.

I-au făcut leagăn dintr-o coajă de alună, saltea din petale albastre de toporași, iar plapuma era o petală de trandafir. Aici ședea noaptea, dar ziua se juca pe masă. Femeia pusese o farfurie plină de apă, și de jur împrejur, pe marginea farfuriei, așezase flori cu lujerele în apă. Pe apă plutea o petală mare de lalea pe care ședea Degețica și umbla de la o margine la alta a farfuriei; avea drept vâsle două fire de păr de cal. Era o plăcere s-o vezi. Știa și să cânte, și cânta așa de subțirel și de dulce, cum nimeni n-a mai cântat vreodată.

Într-o noapte, pe când ședea frumușel în pătucul ei, pe un ochi de fereastră, care era spart, a intrat o broască. Broasca era urâtă, mare și jilavă. A sărit drept pe masă, acolo unde ședea Degețica și dormea acoperită cu petale roșii de trandafir.

— Ar fi tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu – s-a gândit broasca și a luat coaja de alună în care dormea Degețica și a sărit cu ea în grădină, pe geamul spart.

La marginea grădinii curgea un râu mare și lat; malul râului era mlăștinos și mâlos; aici locuia broasca și băiatul cu pricina. Brr! Urât mai era și acesta și semăna leit cu mamă-sa.

— Cuac-cuac-cuac!

Asta-i tot ce-a putut el să spună când a văzut-o pe fetița cea drăgălașă în coaja ei de alună.

— Nu vorbi așa de tare că se trezește! spuse broasca cea bătrână. Te pomenești că fuge, că-i ușoară ca un puf de lebedă! S-o punem pe o frunză de nufăr; pentru ea, așa mică și ușoară cum este, are să fie ca o insulă; de-acolo n-are să poată fugi, iar noi, în vremea asta, avem să pregătim odaia cea frumoasă din mâl și după aceea aveți să vă mutați și să stați acolo.

În râu erau o mulțime de nuferi cu frunze late și verzi care parcă pluteau pe deasupra apei. Frunza care era cea mai departe de țărm era și cea mai mare dintre toate. Broasca s-a dus înot până acolo și a pus pe frunză coaja de alună cu Degețica în ea.

Fetița s-a trezit a doua zi dimineața și, când a văzut unde era, a început să plângă amar; de jur împrejurul frunzei celei mari și verzi era numai apă, așa că la mal nu avea cum s-ajungă.

Broasca cea bătrână stătea în mâl și își împodobește odaia cu papură și cu flori galbene ca să fie frumoasă și să-i placă noră-sii. După aceea și-a luat plodul cel urât și s-a dus cu el la frunza pe care ședea Degețica. Voiau să-i ia pătucul și să-l ducă în

odaia în care aveau să stea însurăței; după aceea aveau s-o ia și pe ea. Broasca s-a închinat adânc în apă înaintea ei și i-a spus:

— El e fecioru-meu! Ai să te măriți cu el și aveți să trăiți amândoi acolo jos, în mâl, într-o locuință strașnică.

— Cuac! Cuac! Cuac! – atât a spus feciorul broaștei.

Au luat pătucul și au plecat cu el; și Degețica a rămas singurică pe frunza cea verde și a început să plângă iar și mai tare pentru că nu-i plăcea să stea în mâl la broasca aceea urâtă și nici să se mărite cu pocitul de fecioru-su. Peștișorii care înotau prin apă o văzuseră pe broască și auziseră ce spusese, de aceea scoaseră acum cu toții capul din apă s-o vadă și ei pe fetiță. Au văzut cât era de drăgălașă și le-a părut rău că trebuie să se ducă cu broasca jos în mâl. Nu! Asta nu trebuia să se întâmple! S-au strâns cu toții lângă lujerul cel verde al frunzei, l-au ros cu dinții, frunza s-a desprins și a început s-o ia pe apă în jos, cu Degețica pe ea, departe, departe, acolo unde broasca nu putea s-o mai ajungă.

Degețica a trecut așa pe lângă o mulțime de orașe, iar păsărelele care ședeau în copaci, pe mal, când o vedeau se apucau să cânte:

— Ce fetiță drăgălașă!

Frunza mergea cu ea pe apă tot mai departe și mai departe, până a ieșit din hotarele țării aceleia.

Un fluture frumușel și alb tot zbura pe lângă ea și după o vreme s-a lăsat pe frunză, pentru că îi plăcea Degețica. Fetița era foarte veselă. Acum broasca nu mai

putea s-o ajungă și era așa de frumos pe unde mergea. Soarele bătea în apă și apa strălucea de ziceai că-i de aur. Degețica și-a desprins cingătoarea, cu un capăt a prins fluturele iar celălalt capăt l-a legat de frunză; acum frunza gonea și mai repede, și ea la fel, că doar ședea pe frunză.

Și cum mergea ea așa, numai iată că vine-n zbor un cărăbuș și, cum o zărește, se repede, îi prinde trupul mlădios cu labele lui și zboară cu ea și se așază într-un copac. Iar frunza de nufăr s-a dus mai departe pe apă și fluturele cu ea, fiindcă era legat de frunză și nu se putea desprinde.

Tare s-a mai speriat săraca Degețica atunci când cărăbușul a zburat cu ea în copac! Dar mai cu seamă era necăjită când se gândea la fluturele cel frumos, cu aripi albe, pe care-l legase de frunză. Dacă nu se dezlega, avea să moară de foame. Dar cărăbușului nici că-i păsa de asta. S-a așezat cu ea pe frunza cea lată a copacului, i-a dat suc de flori să mănânce și i-a spus că-i drăgălașă, cu toate că nu seamănă deloc cu un cărăbuș. Au venit s-o vadă și ceilalți cărăbuși care locuiau în copac; s-au uitat la ea, iar domnișoarele cărăbușe au strâmbat din antene și au spus:

— Are numai două picioare. Vai de capul ei!

— Și nu are antene! a spus alta.

— Și uite ce subțire e la mijloc! Parc-ar fi om! Vai, ce urâtă-i!

Așa spuneau toate cărăbușoaicele, și totuși Degețica era atât de drăgălașă!

Drăgălașă i se păruse și cărăbușului care o răpise, dar fiindcă toți ceilalți ziceau că-i urâtă, a început și el să creadă că-i urâtă și nu i-a mai plăcut, așa că i-a spus să se ducă unde-o vedea cu ochii. Au luat-o, au dat-o jos din copac și-au pus-o pe un bănuțel, iar ea a început să plângă și să se tânguie că-i așa de urâtă că până

și cărăbușii au alungat-o; dar nu era nicicum urâtă, era cea mai drăgălașă fetiță care se poate închipui, gingașă și luminoasă ca o petală de trandafir.

Și așa, biata Degețica a stat toată vara singurică în pădurea cea mare. Și-a împletit un pat din fire de iarbă și l-a agățat sub o frunză de brusture, așa că acum nu se mai temea de ploaie. De mâncare avea dulceața florilor și bea roua adunată dimineața pe frunze. Așa s-a dus vara, apoi și toamna. Dar după aceea a venit iarna, iarna rece și lungă. Toate păsările care cântaseră așa de frumos în preajma ei au plecat, copacii și florile s-au uscat; frunza cea mare de brusture sub care se adăpostise s-a zbârcit și s-a scorojit, până n-a mai rămas din ea decât un lujer galben și veșted. Degețica dârdăia cumplit de frig pentru că hainele ei se rupseseră și pentru că era așa de gingașă și de subțirică încât nu se putea să nu-i fie frig. A început să ningă și fiecare fulg care

cădea peste ea era greu cum ar fi o lopată de zăpadă aruncată peste noi, fiindcă noi suntem mari, dar ea era numai cât un deget. Atunci ce să facă și ea? Și-a pus în spate o frunză uscată, dar tot nu se putea încălzi și dârdăia întruna de frig.

Chiar la marginea pădurii în care stătea ea era un lan mare de grâu. Grâul fusese secerat de mult și acum nu mai rămăsese decât o miriște. Dar Degețicăi miriștea i s-a părut mare cât o pădure. A luat-o și ea prin miriște și a tot mers tremurând de frig până a ajuns la ușa șoarecelui de câmp care își avea aici locuința. Era o hrubă în pământ, caldă și plăcută; șoarecele avea o bucătărie strașnică și o cămară plină cu grâu. Degețica s-a oprit la ușă ca o fetiță cerșetoare și s-a rugat să-i dea și ei o bucățică dintr-un bob de grâu că nu mâncase de două zile nimic.

— Săraca de tine, a zis șoarecele, care era un șoarece de treabă, hai, intră să te încălzești și stai la masă cu mine.

Și fiindcă fetița i-a plăcut, i-a spus:

— Știi ce? Stai aici la mine toată iarna; ai să-mi deretici prin casă și ai să-mi spui povești, că-mi plac poveștile.

Degețica a făcut cum i-a spus șoarecele și foarte bine i-a mers. Într-o bună zi, șoarecele i-a zis:

— Azi avem un musafir, un vecin de-al meu care vine în vizită o dată pe săptămână. E mai bogat decât mine, are o mulțime de odăi

și o blană neagră, frumoasă. Dacă poți să te măriți cu el, atunci halal de tine; atâta numai că nu vede. Să-i spui cele mai frumoase povești pe care le știi.

Dar Degețicăi numai de asta nu-i ardea. Vecinul cu pricina era o cârțiță, iar ei nici prin cap nu-i trecea să se mărite cu respectivul.

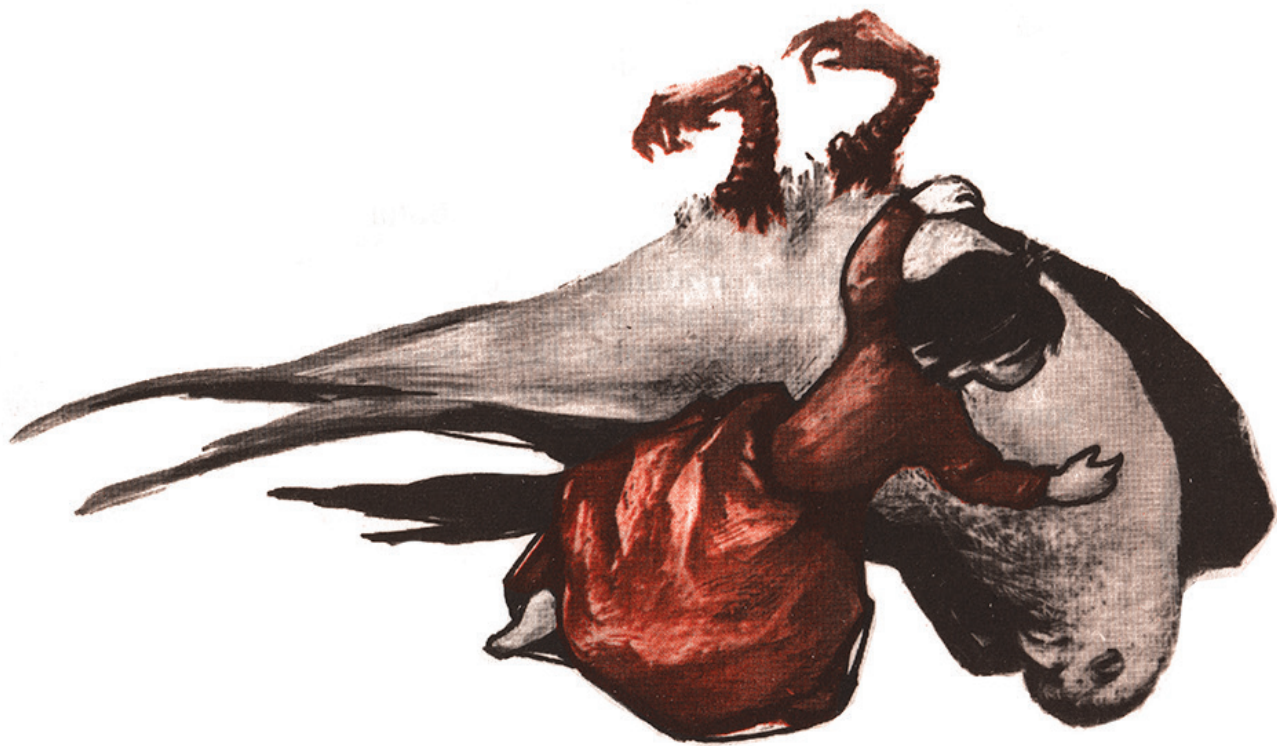
Cârțițoiul a venit îmbrăcat cu blana lui cea grozavă. Șoarecele nu mai isprăvea cu laudele. Ba că-i bogat și învățat, ba că are o casă de douăzeci de ori mai mare decât a lui.

Acum, de învățat o fi fost el învățat, dar nu putea suferi soarele și florile cele frumoase și le vorbea de rău, fiindcă nu le văzuse niciodată cum arată la față.

Degețica n-a avut încotro și a trebuit să cânte ceva și a cântat: „Mugur, mugur, mugurel“ și alte cântece. Și cârțițoiul s-a îndrăgostit de ea din pricina glasului ei frumos, dar n-a spus deocamdată nimic, că era chibzuit.

Săpase nu de mult un drum pe sub pământ, de la casa lui până la casa șoarecelui; cârțițoiul i-a poftit pe Degețica și pe șoarece să se plimbe prin hruba asta ori de câte ori ar avea poftă. Le-a mai spus să nu se sperie că în tunelul acela este o pasăre moartă. Era o pasăre cu toate penele pe ea și cu pliscul întreg; pesemne că nu murise de multă vreme și fusese îngropată chiar acolo pe unde săpase el drumul sub pământ.

Cârțițoiul a luat în gură o bucată de lemn putred, fiindcă lemnul putred luminează în întuneric ca focul, și a pornit înainte ca să le lumineze calea. Când au ajuns la locul unde era pasărea moartă, cârțițoiul și-a ridicat în sus nasul lui butucănos, a izbit cu el în tavan, făcând o gaură mare, și deodată lumina zilei a intrat în hrubă. Jos zăcea o rândunică moartă, cu aripile strâns lipite de corp, cu picioarele chircite și cu

capul înfundat în pene. Săraca pasăre murise de frig, fără îndoială. Degețică i-a părut rău fiindcă îi erau dragi păsărelele, toată vara cântaseră și ciripiseră în preajma ei. Cârțițoiul însă a împins pasărea cu picioarele lui scurte și a spus:

— E, acum nu mai cântă. Rău e să te naști pasăre! Slavă domnului că odraslele mele n-au să fie așa! Uite, o pasăre ca asta, nu-i nimic de capul ei; toată vara ciripește și când vine iarna moare de foame.

— Chiar așa, că bine spui, se vede că ești înțelept – a zis șoarecele. Ce folos are pasărea că tot ciripește? Când vine iarna n-are ce mânca și îngheață de frig; dar se ține, mă rog, toată vara cu nasul pe sus!

Degețica n-a spus nimic. Dar când cârțițoiul și cu șoarecele s-au întors cu spatele, ea a dat la o parte penele care acopereau capul păsării și a sărutat rândunica pe ochii ei închiși.

„Poate că tocmai ea mi-a cântat așa de frumos astă-vară, s-a gândit Degețica. Multă bucurie mi-a adus biata păsărică!”

Cârțițoiul a astupat gaura prin care venea lumina și apoi i-a dus pe șoarece și pe Degețica până acasă. Noaptea, Degețica n-a putut să doarmă, se tot gândea la păsărica moartă. S-a dat jos din pat și a împletit din fân un covor mare și frumos. Apoi s-a dus la pasăre și-a acoperit-o cu covorul, a mai luat apoi și niște bumbac moale pe care-l găsisese prin camera șoarecelui și a împrejmuț pasărea cu bumbac ca să-i fie cald.

— Rămâi cu bine, păsărică dragălașă! i-a zis ea. Îți mulțumesc că ai cântat așa de frumos astă-vară, când copacii erau verzi și soarele ne încălzea.

Și fetița și-a lipit obrazul de pieptul păsării, dar deodată a tresărit speriată, fiindcă i s-a părut că înăuntru bătea ceva. Inima păsării bătea. Rândunica nu murise, era numai amorțită și acum se încălzise și își venea iar în fire.

Toamna, toate rândunelele pleacă în țările calde; și dacă vreuna întârzie cu plecarea, o prinde frigul, amorțește, cade jos și o acoperă zăpada.

Degețica nu știa ce să facă, fiindcă, în comparație cu ea, pasărea era grozav de mare, totuși și-a luat inima în dinți, a îngrămădit și mai tare bumbacul de jur împrejurul rândunicii, a adus o frunză de mentă creță pe care și-o făcuse plapumă și a acoperit capul păsării.

În noaptea următoare s-a dus iar la ea; rândunica se trezise din amorțeală, dar era slăbită tare. Numai o clipă a deschis ochii și s-a uitat la Degețica; fetița stătea în fața ei cu o bucățică de lemn putred în mână, că altă lampă n-avea.

— Îți mulțumesc, fetiță drăgălașă – a spus rândunica beteagă. M-am încălzit de minune, am să prind iar putere și am să pot să ies de-aici și să zbor la lumina caldă a soarelui.

— Vai, a zis Degețica, afară e frig și ninge. Mai înțelept e să stai aici, în patul tău calduț, și eu am să te îngrijesc.

I-a adus rândunicii apă într-o petală și rândunica a băut, apoi i-a povestit cum și-a zgâriat aripa într-un scai și de aceea n-a mai putut să zboare repede cum zburau celelalte rândunele, care au plecat departe, departe, în țările calde. De oboseală, a căzut răpusă. Mai mult de-atât nu-și aducea aminte sub niciun chip cum ajunsese acolo.

Rândunica a stat toată iarna în vizuină, iar Degețica o îngrijea și-i era nespus de dragă; iar cârțițoiul și șoarecele n-au aflat nimic de toată povestea, și mai bine că n-au aflat, fiindcă nu puteau s-o sufere pe biata rândunică.

Când a sosit primăvara, și soarele a dezmoțit pământul, rândunica și-a luat rămas-bun de la Degețica; fetița a destupat gaura din tavan, pe care o făcuse cârțițoiul și soarele a pătruns înăuntru până la ele. Pasărea a întrebat-o atunci pe Degețica dacă n-ar vrea să vină și ea: ar lua-o în spate și ar zbura cu ea până la pădurea înverzită. Degețica însă s-a gândit că dacă ea ar pleca, șoarecele cel bătrân care o găzduise ar fi foarte necăjit din pricina asta și a spus:

— Nu, nu pot.

— Atunci rămâi cu bine, rămâi cu bine, fetiță drăgălașă și bună, a spus rândunica și a ieșit în zbor afară, la lumina soarelui. Degețica s-a uitat după ea și i-au dat lacrimile pentru că îi era nespus de dragă rândunica.

— Cirip, cirip! a început să cânte pasărea și și-a luat zborul spre pădure. Degețica era tare necăjită. Nu avea voie să iasă și ea, să se încălzească la soare. Grâul care fusese semănat pe ogorul de deasupra casei șoarecelui a răsarit, a crescut înalt și lanul era acum ca o pădure deasă pentru biata fetiță.

— Vara asta trebuie să-ți întocmești zestrea, i-a spus șoarecele.

Vecinul, cârțițoiul cel urâcios cu blană neagră, o ceruse în căsătorie.

— Trebuie să ai de toate: și lână, și pânză, să nu-ți lipsească nimic când te măriți.

Degețica a trebuit să se apuce de tors și șoarecele a tocmit patru omizi care țeseau zi și noapte. În fiecare seară venea la ea cârțițoiul și stătea de vorbă și spunea că pe la sfârșitul verii soarele n-are să mai fie așa de fierbinte ca acum, când de dogoarea lui pământul se face tare ca piatra; și mai spunea că, după ce s-o duce vara, are să se însoare cu Degețica. Dar Degețica nu se bucura deloc, fiindcă domnul cârțițoi era urâcios și nu putea să-l sufere. În fiecare dimineață, când răsărea soarele, și în fiecare seară, când asfințea, se strecura pe ușă afară și când vântul dădea într-o parte spicele și se putea zări cerul albastru, ea se gândea că afară e frumos și e lumină, și îi era dor de rândunică, prietena ei de astă-primăvară; dar rândunica nu se zărea pe nicăieri; de bună seamă că se dusesse departe, în pădurea cea frumoasă și verde.

Când a venit toamna, Degețica a fost și ea gata cu zestrea.

— De azi într-o lună e nunta, a spus șoarecele.

Când a auzit asta, Degețica a început să plângă și a spus că nu vrea să se mărite cu urâciosul.

— Nu mai tot vorbi degeaba, a spus șoarecele. Nu fii încăpățânată că să știi că te mușc cu dinții mei cei albi și ascuțiți! Auzi colo! Un bărbat așa de chipeș! Nici regina n-are o blană așa de frumoasă ca el! Și ce bucătărie are! Și cămara plină de bunătăți! Mai bine mulțumește lui Dumnezeu că ți-a dat asemenea bărbat.

Și, uite-așa, a sosit și ziua nunții. Cârțițoiul a venit s-o ia pe Degețica; de-acum încolo va trebui să stea cu el în adâncurile pământului și să nu mai vadă niciodată soarele, deoarece cârțițoiul nu putea să sufere lumina. Biata fetiță, tare amărâtă mai era; trebuia să-și ia rămas-bun de la soare pe vecie; cât șezuse la șoarece, putuse măcar din prag să se uite la el.

— Rămâi cu bine, soare! a spus ea ridicându-și brațele spre cer și a făcut câțiva pași dincolo de ușă, fiindcă acum grâul fusese secerat și rămăsese numai miriștea. Rămâi cu bine, rămâi cu bine! a rostit ea din nou și a luat în brațe o florică roșie, a sărutat-o și i-a spus: Florică dragă, când o vezi pe rândunică, spune-i rămas-bun din partea mea.

„Chiu-chiu-chiu“, a auzit ea deodată deasupra capului și, când s-a uitat, ce să vadă? Tocmai rândunica! Mult s-a mai bucurat pasărea când a văzut-o pe fetiță. Degețica i-a povestit tot ce i s-a întâmplat, că trebuie să se mărite cu urâciosul de cârțițoi, că de-acum încolo are să stea într-o hrubă în pământ și n-are să mai vadă niciodată soarele. Și spunând toate acestea, a început să plângă.

— Uite ce, a spus rândunica; acuș vine iarna și eu mă duc în țările calde; nu vrei să vii cu mine? Te iau în spate. Numai să te legi de mine cu cingătoarea; și așa